

Małgorzata Knap

Edukacja w pielęgniarstwie anestezjologicznym i intensywnej opiece : kształcenie podyplomowe pielęgniarek anestezjologicznych na terenie województwa świętokrzyskiego

---

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 31, 63-71

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Knap¹

EDUKACJA W PIELĘGNIARSTWIE ANESTEZJOLOGICZNYM I INTENSYWNEJ OPIECE. KSZTAŁCENIE PODYPLOMOWE PIELĘGNIAREK ANESTEZJOLOGICZNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.

Wstęp

Okres przemian gospodarczych w naszym kraju zapoczątkowanych w latach 90. wymusił zmiany w ochronie zdrowia, zmieniła się definicja pielęgniarstwa oraz ich rola i zadania. [1] Przygotowanie do struktur UE postawiło przed grupę zawodową - pielęgniarek, niemałe wyzwanie.[2]

Z uwagi na ograniczony dostęp do kształcenia podyplomowego na przestrzeni lat 90., podjęto zadanie stworzenia pielęgniarcom możliwości do podnoszenia kwalifikacji zawodowych na terenie województwa świętokrzyskiego.

Na przestrzeni tych lat w województwie świętokrzyskim obok Świętokrzyskiego Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia Dział Szkolenia w Kielcach utworzył się Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie oddział w Tarnobrzegu, Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach oraz Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach.

Wszystkie ośrodki za priorytetowe zadanie uznały szkolenie pielęgniarek na poziomie kursów kwalifikacyjnych, aby przygotować pielęgniarki do profesjonalnego pełnienia funkcji pielęgniarki anestezjologicznej i intensywnej opieki, specjalistycznych – poszerzając wiedzę w wybranej dziedzinie jak np.: Resuscytacja krążeniowo-oddechowa, czy kurs wykonywania i interpretacji zapisu EKG, oraz specjalizacji zawodowych – przygotowujących specjalistów zdolnych do koordynowania, nadzorowania i modyfikowania procesu pielęgnowania.

Pielęgnowanie w anestezjologii i intensywnej opiece to specjalność z zakresu pielęgniarstwa, której przedmiotem działalności praktycznej są potencjalne i realne problemy człowieka będącego w stanie bezpośredniego lub pośredniego zagrożenia życia.

---

¹ Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach.

Zakres pielęgnowania w anestezjologii i intensywnej opiece określony jest dynamicznymi interakcjami zachodzącymi między pielęgniarką i intensywną opieką a pacjentem w stanie zagrożenia życia i środowiskiem, w którym odbywa się pielęgnowanie.

Pielęgniarka anestezjologiczna to profesjonalistka, która podjęła i ukończyła odpowiednie programy szkolenia podyplomowego z zakresu pielęgniarstwa w anestezjologii i intensywnej opiece. Zapewnia optymalny poziom opieki powierzonym jej pacjentom przez podejmowanie na ich rzecz działań zmierzających do przywrócenia równowagi funkcjonalnej, zapewnienia komfortu biopsychospołecznego, potęgowania zdrowia, zapobiegania powikłaniom, radzenia sobie w niepełnej sprawności, zapewnienia warunków godnej śmierci.[2, 1]

Ukończenie kursu kwalifikacyjnego przez pielęgniarkę i położną daje jej konkretne kompetencje zawodowe do wykonywania świadczeń pielęgniarstwa.

Cel pracy

Celem pracy jest:

1. Przedstawienie poziomu kształcenia podyplomowego pielęgniarek anestezjologicznych w województwie świętokrzyskim.
2. Zbadanie czynników motywujących pielęgniarki anestezjologiczne do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Materiał i metody badań

Dla oceny stanu zatrudnienia pielęgniarek anestezjologicznych posłużono się danymi z wywiadu przeprowadzonego z pielęgniarkami oddziałowymi wybranych placówek opieki zdrowotnej. Nie są to w pełni dokładne dane, gdyż w okresie zbierania danych pielęgniarki niektórych placówek kontynuowały kursy kwalifikacyjne, bądź były zakwalifikowane na takie szkolenia. W związku z czym ilość pielęgniarek z posiadanymi kwalifikacjami w zakresie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki będzie nieco większa.

Narzędziem badawczym był własny kwestionariusz ankiety składający się z 20 pytań w tym dane dotyczące charakterystyki badanej grupy. Charakteryzując badaną grupę pielęgniarek wzięto pod uwagę: wiek staż pracy, miejsce pracy.

Badania przeprowadzono w grupie 116 pielęgniarek z całego województwa świętokrzyskiego, które były uczestniczkami kursu kwalifikacyjnego organizowanego przez Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach. Ankieta była anonimowa, wypełniło ją 100 pielęgniarek.

Wyniki badań

Wyniki badań przedstawiają kolejne tabele i ryciny.

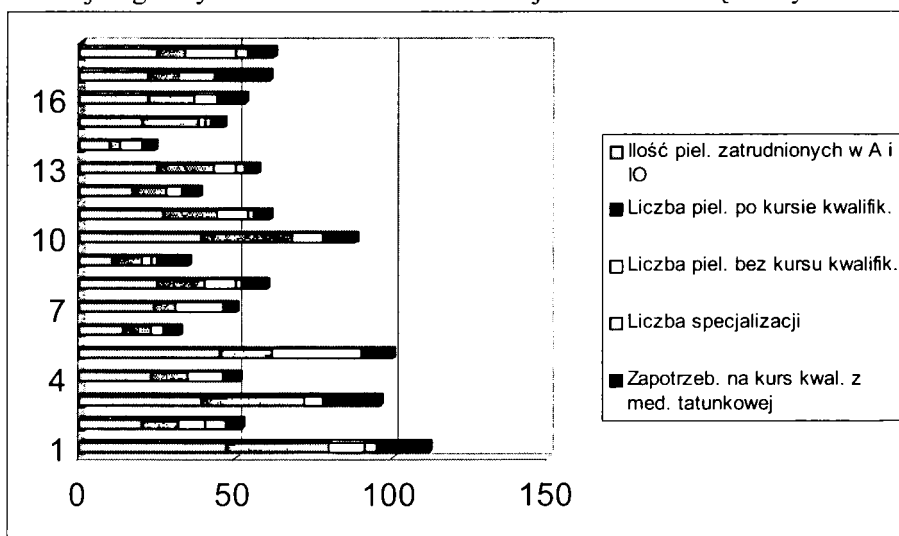
Tabela nr 1. Kształcenie podyplomowego pielęgniarek anestezyjologicznych na tle zatrudnienia w województwie świętokrzyskim.

Lp.	Placówka	Ilość pielęgn. zatrudnionych w A i IO	Liczba pielęgn. po kursie kwalifikacyjnym.	Liczba piel. bez kursu kwalifik.	Liczba specjalizacji	Zapotrzeb. na kurs kwalifik. z med. ratunkowej
1	Wojewódzki Szpital Zespolony Kielce	47	33	11	4	17
2	Szpital Miejski Kielce	20	12	8	1	5
3	Wojewódzki Szpital Dziecięcy Kielce	39	33	6	1	17
4	Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy z torakochirurgią w Kielcach	23	12	11	-	5
5	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach	45	17	28	-	10
6	Szpital MSW w Kielcach	14	9	4	1	4
7	Szpital Ginekol –Położniczy w Kielcach	24	7	15	-	4
8	Szpital Powiatowy we Włoszczowie	25	15	10	2	8
9	Szpital Powiatowy w Jędrzejowie	11	9	3	2	10
10	Świętokrzyskie Centrum Rat. Med. i Trans. w Kielcach	39	29	10	-	10
11	Szpital Powiatowy w Sandomierzu	27	17	10	2	5
12	Szpital Powiatowy w Opatowie	17	11	5	1	4

Lp.	Placówka	Ilość pielęgn. zatrudnionych w A i IO	Liczba pielęgn. po kursie kwalifikacyjnym.	Liczba piel. bez kursu kwalifik.	Liczba specjalizacji	Zapotrzeb. na kurs kwalifikac. z med. ratunkowej
13	Szpital Powiatowy w Ostrowcu Świętokrzyskim	25	18	7	3	4
14	Szpital Powiatowy w Chmielniku	10	3	7	-	4
15	Szpital Powiatowy w Busku Zdroju	20	18	2	2	4
16	Szpital Powiatowy w Skarżysku Kamiennej	22	15	7	1	8
17	Szpital Powiatowy w Końskich	22	22	-	1	16
18	Szpital Powiatowy w Staszowie	25	9	16	4	8

Oto jak przedstawia się poziom kształcenia podyplomowego pielęgniarek anestezjologicznych na tle zatrudnienia w placówkach lecznictwa zamkniętego w województwie świętokrzyskim.

Rycina nr 1. Graficzny zapis kształcenia podyplomowego pielęgniarek anestezjologicznych na tle zatrudnienia w województwie świętokrzyskim.

Wiek badanych zawierał się w przedziale wiekowym: od 26 do 45 lat (tab.2)

Tabela nr 2. Przedział wiekowy pielęgniarek biorących udział w szkoleniach.

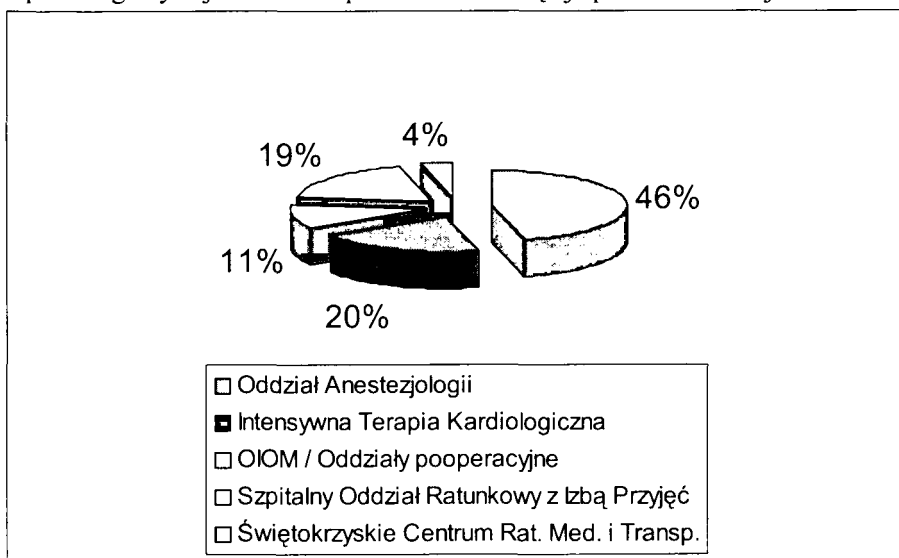
Pielęgniarki biorące udział w szkoleniach w przedziale wiekowym	Ilość
26 – 35 lat	40
45 – 45 lat	60

Analizując powyższe dane, możemy stwierdzić że zdecydowanie większą grupę bo 60% stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 26 do 30 lat. Nieco mniejszą grupę - 40% stanowiły pielęgniarki w wieku od 40 do 45 lat.

Tabela nr 3. Ilość uczestników kursu z podziałem na ich miejsca pracy w poszczególnych jednostkach placówek zamkniętej opieki zdrowotnej.

Pielęgniarki pracujące w :	Ilość
Oddziałach Anestezjologii	46
Intensywnej Terapii Kardiologicznej	20
Szpitalnym Oddziale Ratunkowym z Izłą Przyjęć	19
OIOM / Oddziały pooperacyjne	11
Świętokrzyskim Centrum Rat. Med. i Transportu	4

Rycina nr 3. Graficzny zapis ilości uczestników kursu z podziałem na ich miejsca pracy w poszczególnych jednostkach placówek zamkniętej opieki zdrowotnej.

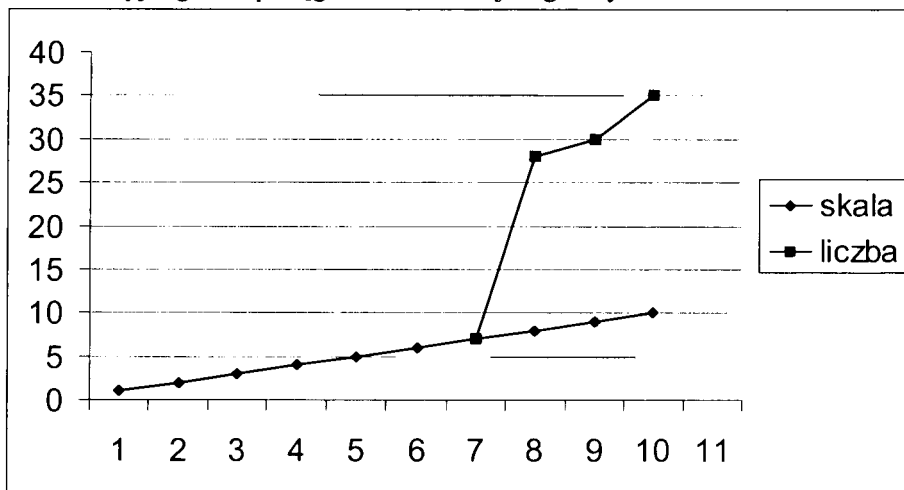

Powyższe tabela i rycina przedstawiają jak kształtuje się ilość badanych pielęgniarek i ich miejsce zatrudnienia.

Z analizy danych wynika, że udział w szkoleniu wzięły najliczniej pielęgniarki anestezyjologiczne zatrudnione w anestezyjologii (46 %). Mniej liczną grupę stanowiły pielęgniarki z intensywnej terapii kardiologicznej (20 %), Szpitalnych Oddziałów Ratownictwa z Izłą Przyjęć (19 %), OIOM – ów i oddziałów pooperacyjnych (11%). Najmniej liczną grupę stanowili pracownicy Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu (4 %).

Najliczniejszą grupę wśród badanych stanowiły pielęgniarki ze stażem pracy od 4 do 15 lat czyli posiadające doświadczeniem zawodowym. Na zadane pytanie: Jak ocenia pani/pan kurs, który ukończyła w skali od 1 do 10, respondenci odpowiedzieli następująco.

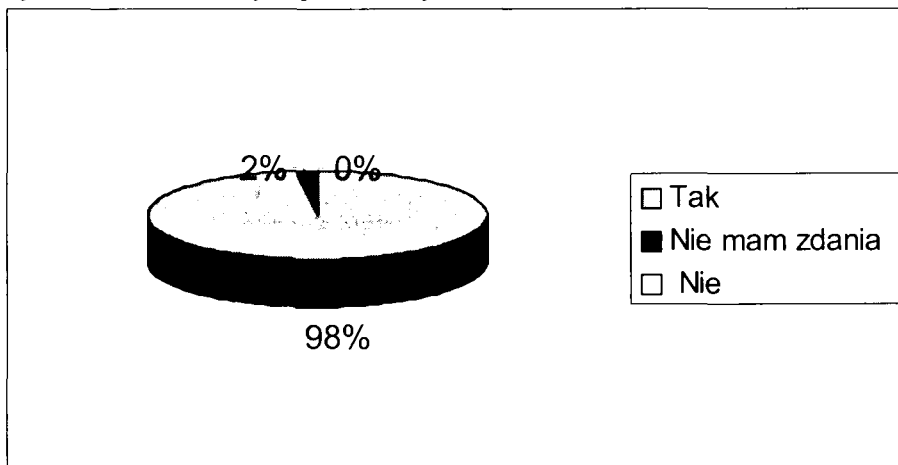
Rycina nr 3. Graficzny zapis oceny poziomu szkolenia przez uczestników kursu kwalifikacyjnego dla pielęgniarek anestezyjologicznych w skali od 1 do 10.

Poziom szkolenia na 7 oceniło 7 osób, na 8 - 28 osób, na 9 - 30 osób, a na 10 - 35 osób.

Na pytanie: Czy poleci Pani/Pan taką formę szkolenia koleżankom/kolegom? Tak - odpowiedziało 98 % uczestników szkolenia, nie mam zdania - 2 % uczestników szkolenia, a nie – 0% badanych.

Rycina nr 4. Graficzny zapis w/w wyników badań

Jest to bardzo satysfakcjonujący wynik dla wykładowców i organizatorów szkoleń w Ośrodku Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach.

Kolejnym celem pracy było zbadanie czynników motywujących pielęgniarki anestezjologiczne do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Głównymi czynnikami, które zdaniem badanych motywują pielęgniarki do podnoszenia kwalifikacji są:

Tabela nr 4. Czynniki motywujące pielęgniarki anestezjologiczne do podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Czynniki	Liczba wypowiedzi
Doskonalenie zawodowe	89 odpowiedzi
Własne ambicje	48 odpowiedzi
Sfera finansowa	3 odpowiedzi
Wprowadzenie nowości w pielęgnowaniu	54 odpowiedzi
Strach przed zwolnieniem z pracy	5 odpowiedzi
Awans zawodowy	3 odpowiedzi
Konkurencja na rynku pracy	15 odpowiedzi
Partnerstwo z lekarzem	18 odpowiedzi
Poszerzenie horyzontów	50 odpowiedzi
Pielęgniarki powinny dokształcać się systematycznie	90 odpowiedzi

Wnioski

Przeprowadzone badania pozwalają stwierdzić, że:

1. Poziom kształcenia podyplomowego pielęgniarek anestezjologicznych na tle zatrudnienia w województwie świętokrzyskim przedstawia się w sposób satysfakcjonujący, gdyż większość pielęgniarek anestezjologicznych ma ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki.
2. Pozytywnym zjawiskiem w okresie przemian w strukturach organizacyjnych zakładów opieki zdrowotnej stała się możliwość tworzenia nowych ośrodków kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych, co znacznie ułatwiło dostępność do szkoleń pielęgniarkom.
3. Istnieje konieczność dalszego prowadzenia szkoleń na poziomie kursów kwalifikacyjnych w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki.
4. Istnieje konieczność prowadzenia szkoleń na poziomie kursów kwalifikacyjnych w dziedzinie medycyny ratunkowej, gdyż istnieje na takie szkolenie zapotrzebowanie w całym województwie świętokrzyskim.
5. W odniesieniu do ilości zatrudnienia pielęgniarek anestezjologicznych, ilość specjalistów w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego wydaje się być niepokojąco małą.
6. Prowadzone szkolenia przez Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach, są ocenione bardzo dobrze przez uczestników kursów kwalifikacyjnych w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki, co jest satysfakcjonujące zarówno dla wykładowców jak i organizatorów szkoleń.
7. Organizatorzy Ośrodka Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach, prowadzą kolejne edycje kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki i są zainteresowani zorganizowaniem kursu kwalifikacyjnego dla pielęgniarek i położnych w dziedzinie medycyny ratunkowej
8. Postulujemy, idąc za głosem środowiska pielęgniarskiego, o dofinansowanie specjalizacji zawodowych dla pielęgniarek, gdyż ich koszt jest zawrotnie wysoki w stosunku do poziomu wynagrodzenia pielęgniarek i położnych.

Piśmiennictwo :

1. Zboina B., Kulik T.B.: *Opieka pielęgniarska a jakość życia pacjentów*, „Problemy Pielęgniarstwa”, Warszawa 2002, nr 1, 2, s. 276-277.
2. Charzyńska – Gula M. : *Pielęgniarstwo – nowe szanse i nowe zagrożenia*. Materiały pokonferencyjne Nowy Sącz 18-19 wrzesień 2002 r.
3. Dyk D.: *Edukacja w pielęgniarstwie anestezjologicznym i intensywnej opieki*. Materiały I Zjazdu PTPAiIO Poznań 1999.
4. Lenartowicz H.: *Zarządzanie jakością w pielęgniarstwie*. CEM 1998.
5. Sztembis B.: *Nowy system kształcenia pielęgniarek i położnych*. „Magazyn Pielęgniarki i Położnej” 9/01.